

327(4+477)
Т 52

Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет» (Україна)
Мюнхенський університет Людвіга Максиміліана (Німеччина)

ТОЛЕРАНТНІСТЬ НА КОРДОНАХ ЄВРОПИ: ВИМІР ДЛЯ УКРАЇНИ

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет» (Україна)
Мюнхенський університет Людвіга Максиміліана (Німеччина)**

**ТОЛЕРАНТНІСТЬ НА КОРДОНАХ ЄВРОПИ:
ВИМІР ДЛЯ УКРАЇНИ
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції**

Ужгород – 2019

УДК 327 (4+477) (1-04) (063)
ББК Ф4 (4), ОлО
Т 52

Толерантність на кордонах Європи: вимір для України. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції ; [Упоряд.: І. Вегеш, М. Колодій; Відп. за вип.: М. Вегеш]: Ужгород, ФОП Наумченко Н.В., 2019. – 144 с.

У виданні подано матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Толерантність на кордонах Європи: вимір для України», що представляють результати обміну досвідом між Німеччиною та Україною щодо впровадження в освітню сферу інноваційних проєктів, спрямованих на формування політичної, етнічної і конфесійної толерантності, навичок успішної міжкультурної комунікації та попередження конфліктів.

Тематика доповідей об'єднана у чотири розділи і розкриває питання теоретичних підходів до вивчення толерантності, особливостей міждисциплінарних досліджень феномену толерантності, специфіки міжкультурного, міжрелігійного, міжетнічного діалогів та практик проєктування простору толерантності в Україні.

Видання здійснено у межах проєкту «Толерантність на кордонах Європи: вимір для України», у співпраці з Мюнхенським університетом Людвіга Максиміліана (LMU), за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини. Керівник проєкту – проф. Маркус Фогт.

Упорядники:

Ігор Вегеш та Маріанна Колодій

Відповідальний за випуск:

Микола Вегеш

*Рекомендовано до друку Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(Протокол № 4, від 21 березня 2019 року).*

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (України)
© Мюнхенський університет Людвіга Максиміліана (Німеччина)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

Вегеш М. Значення толерантності у сучасному світі та виклики для України.....	8
--	---

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У СУЧАСНІЙ НАУЦІ

Фогт М. Толерантність як ключ до формування миру в суспільстві.....	9
Кюпперс А. Толерантність як необхідна умова демократії.....	18
Вегеш І. Еволюція концепту толерантності у світовій науковій думці....	21
Лепський М. Миротворення vs конфліктологія конфігурація світогляду толерантності.....	24
Петренко-Лисак А. Простір транзитивної толерантності.....	27
Губань Р. Декларація принципів толерантності і проблеми її імплементації	30
Додонов Р. Толерантність як чинник подолання схизмогенетичних тенденцій в Україні.....	34
Кальцева С., Мірошниченко Г. Толерантність як принцип функціонування політичних традицій	38

РОЗДІЛ 2. ПРОЕКТУВАННЯ ПРОСТОРУ ТОЛЕРАНТНОСТІ: ПРАКТИКИ ВЗАЄМОДІЇ

Марутян Р. Межі толерантності у дискурсі війни.....	41
Архіпов В. Толерантність як фактор стримування та протидії в умовах гібридної війни.....	45
Шаферс Л. Роль ЗМІ в толерантному суспільстві.....	49
Чупрій Л. Гібридна інформація як бар'єр толерантності.....	53
Сорока Ю. Толерантність та мова ворожнечі.....	58
Суська О. Міжкультурна взаємодія в інформаційному просторі у вимірах толерантності.....	60
Васютинський В. Толерантність у контексті порозуміння українців щодо Донбасу.....	64
Антонюк Л. Особливості вивчення толерантності внутрішньо переміщених осіб.....	68
Мотузенко Б. Специфіка експертних досліджень у вивченні толерантності	71
Martinkovič M. State and political aspects of education in the context of the creation of civil society.....	74
Останець Ю. Вибори як чинник толерантності/інтолерантності у перехідних суспільствах (на прикладі електоральних процесів в Україні) ...	77

РОЗДІЛ 3. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО, МІЖЕТНІЧНОГО ТА МІЖРЕЛІГІЙНОГО ДІАЛОГІВ

Justenhoven H.-G. The Autonomy of the Individual and the Struggle in Ukraine.....	85
--	----

Настояща К. Ціннісні дискурси сучасної України: між традицією і глобалізацією.....	91
Мартишок Е., Никитченко О. Толерантність як конвергентний процес сучасного релігійного життя: український контекст.....	95
Хрипко С. Толерантність як стрижень духовно-релігійних виявів української ментальності.....	99
Шепетяк О. Другий Ватиканський Собор як виразник доктрини толерантності Католицької Церкви.....	103
Буркало В. Світоглядна установка на мир як основа толерантності.....	106
Майор О. ФРН: новий вимір толерантності.....	112
Шафраньош О. Досвід та практика толерантності в контркультурі у США в 50-70-х роках ХХ століття.....	115
Зан М. Досвід впровадження інтегрованої сертифікатної програми «Ромські студії в УжНУ».....	118

РОЗДІЛ 4. МІЖДИСЦИПЛІНАРНЕ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Максименко С., Карамушка Л., Терещенко К. Толерантність педагогічних працівників: зв'язок з типами та силою організаційної культури закладів освіти.....	123
Терещенко К. Організаційно-професійні чинники розвитку толерантності педагогічних працівників.....	126
Жовтянська В. Вплив соціальних норм на толерантність особистості..	129
Колодій М. Методи та методики дослідження толерантності.....	134
Ткалич М. Психологічні методи формування толерантності у тендерній взаємодії.....	137
Діденко М. Методи та прийоми розвитку толерантності фахівців психологічної та соціальної сфери до представників ЛГБТ-спільноти....	140